

Pracovisko:

odbor podpory formálneho vzdelávania

Správa z pracovnej cesty

Meno a priezvisko: PhDr. Denisa Ďuranová

Zamestnanec: interný

Pracovná cesta

- dátum: 28. september – 1. október 2022
- miesto: Štrasburg, Francúzsko

Stručná správa:

Slovenská republika ako signatárska krajina Európskeho kultúrneho dohovoru má riadne zastúpenie v Riadiacom výbore pre vzdelávanie (ďalej i CDEDU alebo výbor), ktorý dohliada na programy Rady Európy v oblasti vzdelávania a poskytuje poradenstvo Výboru ministrov pri vykonávaní vzdelávacej politiky a to v súlade s harmonogramom a činnosťami Výboru ministrov.

Hlavné body programu plenárneho zasadnutia CDEDU:

1. Otvorenie a schválenie návrhu programu
2. Politický kontext – aktualizácia od posledného plenárneho zasadnutia
3. Stála konferencia ministrov školstva
4. Pracovná verzia Stratégie vzdelávania 2030, príprava a implementácia akčného plánu
5. Rôzne

Stručný priebeh:

1. Otvorenie a schválenie návrhu programu

- Plenárne zasadnutie CDEDU sa uskutočnilo v dňoch 29. – 30. septembra 2022. Plenárneho zasadnutia sa zúčastnili delegácie členských krajín Rady Európy a signatárske krajiny Európskeho kultúrneho dohovoru ako i prizvané pozorovateľské subjekty.
- Návrh programu bol prijatý bez pripomienok.

2. Politický kontext – aktualizácia od posledného plenárneho zasadnutia

- Výbor vzal na vedomie oznámenie o situácii po zániku členstva Ruskej federácie v Rade Európy 16. marca 2022 a informácie poskytnuté ohľadom úpravy programu a rozpočtu na rok 2023 v súlade s prioritami Výboru ministrov.
- Výbor poznamenal, že spôsoby účasti Ruskej federácie a Bieloruska na dohovoroch s možnosťou pristúpenia nečlenským štátom (napr. Lisabonský dohovor) určia zmluvné štáty príslušného dohovoru.
- Výbor privítal prítomnú účasť delegátky CDEDU Oksany Kovalenko z Ukrajiny a vyjadrili svoju silnú solidaritu s Ukrajinou.
- Výbor vyjadril svoju podporu úsiliu Rady Európy posilniť činnosť Rady Európy kľúčovým poslaním chrániť a podporovať ľudské práva, demokraciu a právny štát.
- Výbor vzal na vedomie revidované stanovy CDEDU tak, ako boli prijaté.

3. Stála konferencia ministrov školstva

- 26. zasadnutie Stálej konferencie európskych ministrov školstva na tému „Transformačná sila vzdelávania: univerzálne hodnoty a občianska obnova“ sa uskutoční pravdepodobne 28. – 29. septembra 2023 v Štrasburgu. 26. zasadnutie poskytne ministrom príležitosť v európskom politickom vyhlásení opätovne potvrdiť kľúčovú úlohu výchovy a vzdelávania pri podpore demokracie, ľudských práv a právneho štátu; opätovne potvrdiť svoje presvedčenie, že na riešenie výziev, ktorým čelia, sú potrebné rozhodné kroky Európy a sveta, právo na vzdelanie ako základné právo, ktoré je nevyhnutné pre ostatné ľudské práva, je bezpodmienečne potrebné pre udržateľnú budúcnosť; opätovne potvrdiť svoj záväzok posilniť implementačné mechanizmy a štandardy Rady Európy, najmä v oblasti výchovy a vzdelávania k demokratickému občianstvu; rozhodnúť sa zapojiť do transformácie strategického riadenia vzdelávania s jasným zameraním sa na budúcnosť ďalšej generácie.
- Plánovanou hlavnou témou ministerskej konferencie je transformačná sila vzdelávania: univerzálne hodnoty a občianska obnova. Návrhy podtém konferencie sú: obnova občianskeho poslania výchovy a vzdelávania; diskusia o rozvoji vzdelávacieho prostredia, ktoré podporuje aktívny proces učenia a občiansku participáciu žiakov; výchova a vzdelávanie v čase krízy; diskusia o zabezpečení práva na vzdelanie pre všetkých v čase krízy; digitalizácia a umelá inteligencia vo vzdelávaní; diskusia o zabezpečení prístupu k vzdelávaciemu procesu založeného na ľudských právach s využitím umelej inteligencie.
- Témy a podtémy stálej konferencie definované v návrhu pracovnej verzie konceptu konferencie sú relevantné a odrážajú výzvy súčasnej európskej spoločnosti a ich vzdelávacie systémy, pričom je nutné zabezpečiť prepojenie medzi stanovenými podtémami. Taktiež názov konferencie bude pravdepodobne upravený. Je nutné prepojiť koncept stálej konferencie a deklarácie ministrov s globálnou prácou OSN. Bola zdôraznená potreba zintenzívniť úsilie o obnovu úlohy občianskeho vzdelávania, rozvoja kompetencií pre demokratickú kultúru, implementácie Referenčného rámca kompetencií pre demokratickú kultúru a pod. Stála konferencia bude postavená na princípoch uskutočneného OSN samitu k vzdelávaniu, aby bola zabezpečená koherencia s pripravovanou stálou konferenciou.
- V rámci prípravy stálej konferencie bude zriadená prípravná skupina. Na ďalšom plenárnom zasadnutí CDEDU v apríli 2023 bude predstavená pracovná verzia 0 konceptu stálej konferencie, tém a podtém konferencie. Následne budú podklady poslané na pripomienkovanie na ministerstvá školstva členských krajín. Oficiálna pozvánka pre ministrov školstva bude poslaná koncom júna 2023. Výbor vzal na vedomie predbežný harmonogram prípravy.
- Stálej konferencii bude predchádzať plenárne zasadnutie CDEDU 27. septembra 2023, na ktorom bude sfinalizovaná deklarácia ministrov. Je nutné, aby slovenská delegácia mala finálne stanovisko k samotnému textu deklarácie a jasne uvedené pripomienky pred plenárnym zasadnutím CDEDU, vrátane akceptovateľných a neakceptovateľných pripomienok.

4. Pracovná verzia Európskej stratégie vzdelávania 2030, príprava a implementácia akčného plánu

- Výbor uvítal maticu Stratégie vzdelávania obsahujúcu konkrétne ciele a tematické priority návrhu stratégie. Stratégia sa zameriava na 5 základných výstupov a to: kurikulum a vzdelávacie programy budú prispôsobené výzvam a dynamike európskych spoločností; väčšia inklúzia pre žiakov a viac možností pre občiansku participáciu; viac príležitostí pre profesijný rozvoj odborníkov v školstve; vytvorenie učebného prostredia, ktoré je prispôsobiteľnejšie a priaznivejšie voči učeniu; posilnenie demokracie správy a riadenia v rámci vzdelávacích inštitúcií. Na základe

žiadosti výboru sekretariát CDEDU rozošle maticu Stratégie vzdelávania delegáciám členských krajín na písomné spracovanie pripomienok s termínom do 30. októbra 2022.

- Výbor vzal na vedomie ďalšie kroky pri príprave Akčného plánu pre implementáciu Stratégie vzdelávania. Sekretariát zdôraznil, že Stratégiu vzdelávania bude implementovať nielen rezort školstva, ale budú oslovené aj iné oddelenia a orgány Rady Európy, pričom bude dôležité, aby sa k implementácii Stratégie pristúpilo i na národnej úrovni.

5. Rôzne

• **Digitalizácia a umelá inteligencia vo vzdelávaní**

Správa z prieskumu na tému umelá inteligencia a vzdelávanie bude oficiálne zverejnená počas konferencie k umelej inteligencii a vzdelávaní.

• **Sieť poradcov pre vzdelávaciu politiku**

Sieť poradcov pre vzdelávaciu politiku (ďalej i EPAN) počas svojho prvého mandátu v rokoch 2018 – 2019 zmapovala a preskúmala existujúce politiky a nariadenia v geografickej oblasti krajín Európskeho kultúrneho dohovoru, vrátane vzdelávania učiteľov, školiacich programov a kurzov a hodnotiacich rámcov a predložila návrh na zlepšenie vzdelávacej politiky s využitím Referenčného rámca kompetencií pre demokratickú kultúru (ďalej i RFCDC). Počas svojho druhého mandátu v rokoch 2020 – 2021 EPAN prispel k diskusiám o vzdelávaní v rámci reakcie na COVID-19 ako i na dynamiku, výzvy a vznikajúce potreby vo vzdelávacom kontexte. Okrem toho sa zaoberal validáciou základného modulu školiaceho programu pre učiteľov a plánovanie validácie zostávajúcich modulov. V nadväznosti na pokrok dosiahnutý počas prvých dvoch mandátov sekretariát EPAN pripravil návrh opisu mandátu EPAN na roky 2022 – 2025, vrátane profilu členov a to s cieľom ďalej prispievať k implementácii RFCDC v rámci programu Rady Európy 2022 – 2025.

Hlavné ciele EPAN

Pod vedením Riadiaceho výboru pre vzdelávanie (CDEDU) a majúci na pamäti:

- ✓ Záverečnú deklaráciu z 25. zasadnutia stálej Konferencie ministrov školstva Rady Európy (Brusel, 11. – 12. apríla 2016), MED-25-3 Final;
- ✓ Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru vytvorený Radou Európy (RFCDC);
- ✓ Odporúčanie CM/Rec(2019)10 Výboru ministrov členským štátom o rozvoji a podpore vzdelávania v oblasti digitálneho občianstva;
- ✓ Odporúčanie CM/Rec(2012)13 Výboru ministrov členským štátom o zabezpečení kvality vzdelávania;
- ✓ Odporúčanie Výboru ministrov CM/Rec(2010)7 o Charte Rade Európy o vzdelávaní a výchove k ľudským právam a demokratickému občianstvu;
- ✓ Agendu OSN 2030 pre udržateľný rozvoj, najmä cieľ 4.7.1

Sieť poradcov pre vzdelávaciu politiku je vyzvaná, aby prispela k účinným reformám v členských štátoch Rady Európy vo vzťahu k výchove a vzdelávaniu k demokracii a ľudským právam v súlade s cieľmi a zásadami Referenčného rámca kompetencií pre demokratickú kultúru, najmä prostredníctvom:

1. podpory integrácie a implementácie RFCDC vo vzdelávacích systémoch v členských štátoch Rady Európy;
2. styk s orgánmi verejnej a štátnej správy zodpovednými za predprimárne, primárne, stredné, odborné a vysokoškolského vzdelávanie a podporovať ich pri implementácii RFCDC;
3. zdieľanie skúseností a postupov a zvažovanie metodológií na zlepšenie spolupráce a efektívnosti pri integrácii RFCDC na všetkých úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej);

4. podpory rozvoja bezpečného učebného prostredia v prístupe založenom na kompetenciách pre demokratickú kultúru ako základ pre kvalitné vzdelávanie, najmä v rámci siete demokratických škôl;
5. zabezpečiť, aby všetky prijaté iniciatívy podporovali cieľ 4.7 Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj.

Špecifické ciele EPAN

Podpora a implementácia RFCDC na inštitucionálnej úrovni

1. Realizovať zmapovanie implementácie RFCDC na rôznych úrovniach, vrátane existujúcich politík a predpisov, programov a kurzov vzdelávania a odbornej prípravy učiteľov, tvorby kurikula, hodnotiacich rámcov, aktivít/podujatí v školách alebo iných vzdelávacích inštitúciách;
2. Zabezpečiť zber kvantitatívnych a kvalitatívnych informácií o implementácii RFCDC v oblastiach vyučovanie a učenie, kurikulum, hodnotenie, vzdelávanie učiteľov a celoškolský prístup s cieľom prezentovať správu o pokroku CDEDU do konca roku 2023;
3. Poskytovať poradenstvo k tvorbe podporných dokumentov k RFCDC, ktoré sa vypracujú do roku 2025 (napr. RFCDC a odborné vzdelávanie a príprava, RFCDC a vyučovanie dejepisu, RFCDC a mimoškolské vzdelávanie, RFCDC a environmentálna udržateľnosť);
4. Formulovať návrhy opatrení pre členské štáty a Radu Európy v kontexte diskusií o novej stratégii v oblasti vzdelávania.

Školenie škooliteľov k RFCDC

5. Prispieť k postupnej validácii a pilotnej fáze vzdelávacích programov pre učiteľov k RFCDC;
6. Identifikovať a podporiť inštitúcie vzdelávajúce učiteľov ako partnerov pri implementácii vzdelávacieho programu učiteľov k RFCDC a pri prispôsobovaní príslušného materiálu lokálnemu kontextu;
7. Facilitovať organizáciu podujatí pre školenie škooliteľov a vzdelávanie učiteľov s využitím RFCDC a podporovať identifikáciu možných účastníkov školení/vzdelávaní;

Projekt „Free to speak, Safe to learn“

8. Podporovať rozvoj siete demokratických škôl povzbudzovaním škôl, aby sa stali členmi, poskytovaním poradenstva tým, ktorí sa pripojili k sieti a zapojením členov siete do testovania a uplatňovania príslušných nástrojov;
9. Identifikovať inovatívne a efektívne postupy zo strany členov siete demokratických škôl a iných škôl, resp. inštitúcií, ktoré implementujú RFCDC alebo pracujú na konkrétnych témach identifikované projektom „Free to speak, Safe to learn“ a zdieľať ich s ostatnými zainteresovanými stranami v rámci Rady Európy a mimo nej;
10. Podporiť a zvážiť organizáciu vzdelávacej aktivity/podujatia súvisiacej s RFCDC a/alebo siete demokratických škôl a to v príslušných krajinách v spolupráci s rôznymi zainteresovanými stranami, ak je to vhodné;

Nasledovné aktivity, komunikácia a diseminácia

11. Zabezpečiť šírenie aktuálnych informácií o RFCDC a sieti demokratických škôl ako príkladov osvedčených postupov a implementačných stratégií a poskytnúť Rade Európy informácie týkajúce sa rôznych aktérov z oblasti vzdelávania a zo samotných sietí;
12. Podporovať preklad/poskytovanie relevantných materiálov v jazyku (jazykoch) krajiny;
13. Skoordinovať sa s príslušnými predstaviteľmi krajiny v rámci Riadiaceho výboru pre vzdelávanie a jeho ďalším relevantným sieťam, najmä Sieťou propagátorov vzdelávania digitálneho občianstva (DCE Promoters' Network).

Závery a najbližšie úlohy:

1. Sekretariát CDEDU poskytne pracovnú verziu matice pripravovanej **Stratégie vzdelávania 2030 delegáciám členských krajín na písomné spracovanie pripomienok s termínom do 30. októbra 2022.** Je potrebné poslať sekretariátu CDEDU **sumárne stanovisko, resp. pripomienky za celý rezort školstva v požadovanom termíne.**
2. Po doručení výzvy na zapojenie sa do siete EPAN odporúčame zapojenie SR do predmetnej siete v ďalšom období jej mandátu v súlade s požiadavkami CDEDU a aktívne podieľanie sa na jej činnosti počas celého obdobia mandátu.
3. Plenárne zasadnutie Riadiaceho výboru pre vzdelávanie poskytlo dôležitý informačný základ v oblasti európskej vzdelávacej politiky a jej smerovania. Ďalšie plenárne zasadnutie je plánované na 3. – 5. apríl 2023 v Štrasburgu. **Odporúčame zastúpenie SR na ďalšom plenárnom zasadnutí.**

Spôsob zverejnenia výsledkov zahraničnej pracovnej cesty, prenos získaných informácií:

- Správa zo zahraničnej pracovnej cesty bola zaslaná sekcii medzinárodnej spolupráce a európskych záležitostí MŠVVaŠ SR, ktorá ju zverejní na internetových stránkach ministerstva.
- Súhlasím so zverejnením správy na internete.

Vypracovala: PhDr. Denisa Ďuranová, 7. 10. 2022

.....